

Протидія корупції у системі освіти - запорука європейської інтеграції

Бурак М.В., кандидат юридичних наук, науковий співробітник наукової лабораторії з проблем кримінальної міліції ННШФПСКМ НАВС

Корупція в Україні набула більш системного явища, яке поширює свій негативний вплив на всі сфери суспільного життя, все глибше укорінюючись у повсякденному житті як основний, швидкий і найбільш дієвий протиправний засіб вирішення питань, досягнення певних цілей.

На перший погляд може здатися, що феномен корупції можливий лише в державних та економічних секторах. На жаль, треба визнати, що корупція існує в системі освіти. І тут виникає велика проблема щодо контролю за діяльністю інститутів, який має законодавчі прогалини в сфері вищої освіти [1].

Багаторічні дослідження показують, що основними причинами розповсюдженості корупційних явищ у вищих навчальних закладах є: загальносуспільний рівень, спричинений економічними, правовими, організаційно-управлінськими та соціально-психологічними чинниками; менталітет українців; формальна необхідність диплому при працевлаштуванні; низька цінність саморозвитку; низька ринкова вартість праці викладачів тощо.

Проте, не слід забувати і про той факт, що дуже часто, головним чинником виникнення корупції в вищих навчальних закладах, виступає саме небажання студентів вчитись. Більшість з них вважають корупцію нормою сучасного життя, так би мовити, благом, що полегшує тягар навчання. Водночас, поведінка викладачів служить мотивом вступу у корупційні відносини, тобто, вони не звертають уваги на знання студентів. Ними рухає або, дійсно, меркантильні погляди, або неприязнь до конкретного студента. В обох випадках більшість студентів, зіткнувшись із проблемою, зволіє краще віддати гроші, замість того, щоб відстоювати свої права з офіційною заявою у міліції.

Аналіз корупційних проявів у навчальних закладах свідчить про неефективність заходів, що здійснюються Міністерством освіти і науки України, місцевою владою і правоохоронними органами.

Резюмуючи викладене вище, вважаємо, що для протидії корупції у вищих навчальних закладах необхідно:

1. Забезпечити виконання Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" та "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення", постанови Кабінету Міністрів України від 04.09.2013 р. № 706 "Про питання запобігання та виявлення корупції"[2].

2. Забезпечити роботу офіційного сайту вищих навчальних закладів.

3. Здійснювати звіт ректорів вищих навчальних закладів перед батьківською громадськістю.

4. Дотримання Правил внутрішнього трудового розпорядку працівниками вищого навчального закладу.

5. Забезпечити практичну реалізацію Законів України "Про звернення громадян"[3], "Про доступ до публічної інформації» [4], "Про захист персональних даних»[5]. Оперативно реагувати на звернення громадян, юридичних осіб щодо порушень антикорупційного законодавства, вживати відповідних заходів щодо усунення причин і умов, які сприяють корупційним проявам у навчальному закладі.

6. Дотримуватись Закону України "Про благодійництво та благодійні організації», забезпечення прозорості у використанні благодійних та спонсорських внесків» [6].

7. Розглядати питання щодо неприпустимості вчинення корупційних діянь на нарадах при ректоріві.

8. Організовувати та проводити заходи з поширення знань про антикорупційне законодавство серед учасників навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

9. Поширювати знання про антикорупційне законодавство серед батьківських колективів, учнівської молоді шляхом проведення виховних годин, анкетування, тематичних занять з питань протидії корупції, виховних заходів з метою формування негативного ставлення учнівської молоді до корупційних проявів.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Організації Об'єднаних націй проти корупції // Відомості Верховної Ради України. - 2007.
2. Про засади запобігання і протидії корупції. Закон України № 3206-УІ від 07 квітня 2011 року.
3. Про звернення громадян. Закон України № 393/96-ВР від 02 жовтня 1996 року.
4. Про доступ до публічної інформації. Закон України № 2939-УІ від 13 січня 2011 року.
5. Про захист персональних даних. Закон України № № 2297-УІ від 01 червня 2010 року.
6. Про благодійництво та благодійні організації. Закон України № 531/97-ВР від 16 вересня 1997 р.